

1. LÉKAŘSKÁ
FAKULTA
Univerzita Karlova

VFN PRAHA
VŠEOBECNÁ FAKULTNÍ
NEMOCNICE

ZÁPADOČESKÁ
UNIVERZITA
V PLZNI

FAKULTA
ZDRAVOTNICKÝCH STUDIÍ
ZÁPADOČESKÉ
UNIVERZITY
V PLZNI

Je součástí adiktologie i péče o lidské tělo?

Pracoviště:

Klinika adiktologie 1. LF UK a VFN v Praze

Klinika rehabilitačního lékařství 1. LF UK a VFN v Praze

Fakulta zdravotnických studií ZČU v Plzni

Zuzana Rodová, M.Sc.

Mgr. Kateřina Svěcená, Ph.D.

MUDr. Bc. Petra Sládková, Ph.D.

doc. Mgr. Vladimír Rogalewicz, CSc.

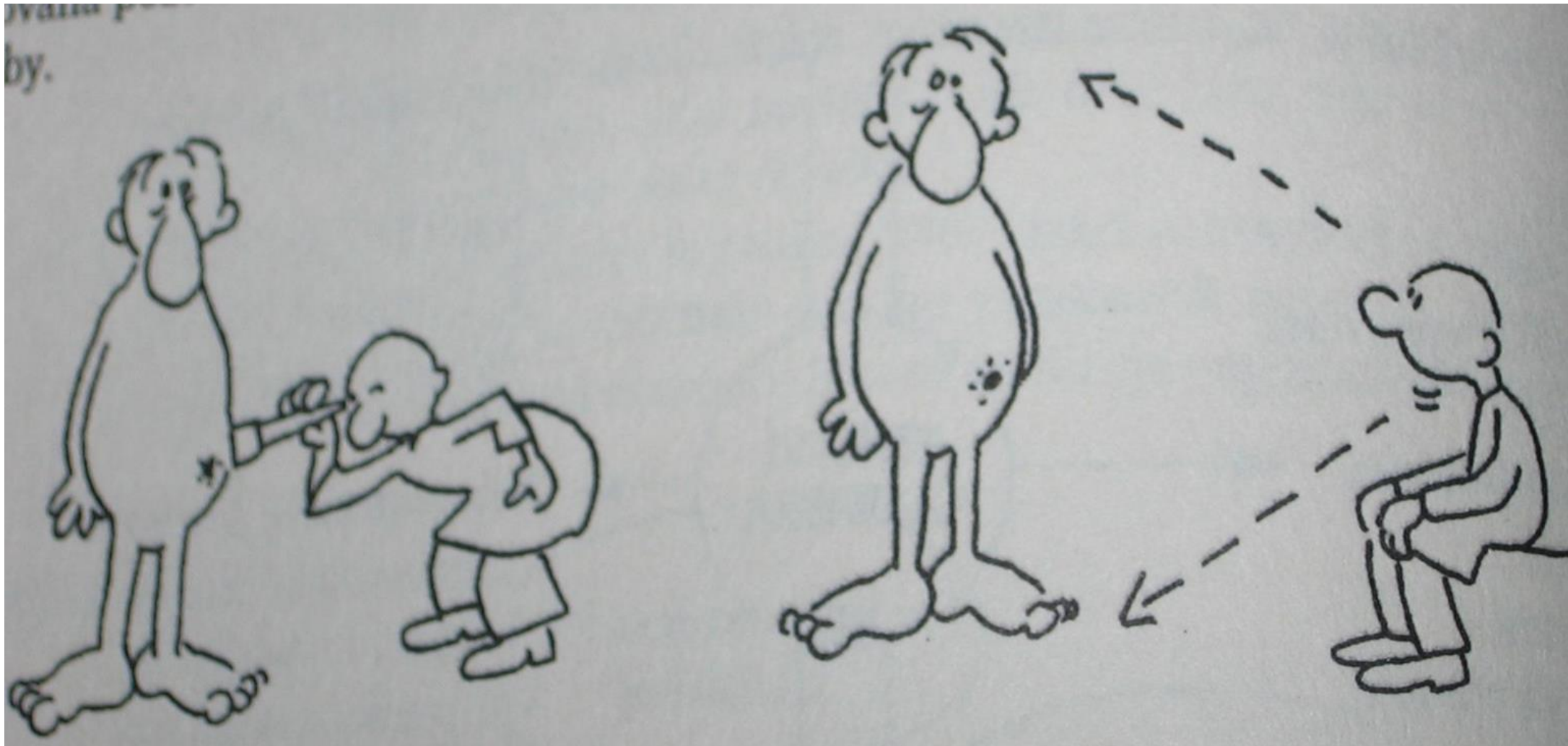
- Příspěvek na konferenci byl napsán v rámci Specifického vysokoškolského výzkumu, č. grantu: 260500

- Ideologie v adiktologii se zaměřují nejen na užívání návykových látek, ale i na dopad jejich užívání a hlubší souvislosti, které se týkají daného jedince.
- Doménou adiktologických ideologií je důraz na multidisciplinaritu, kdy se celý obor nedívá na člověka jen jako na diagnózu, ale na celé spektrum, které s sebou každý klient a jeho život přináší.

Multidisciplinarita pro veřejnost

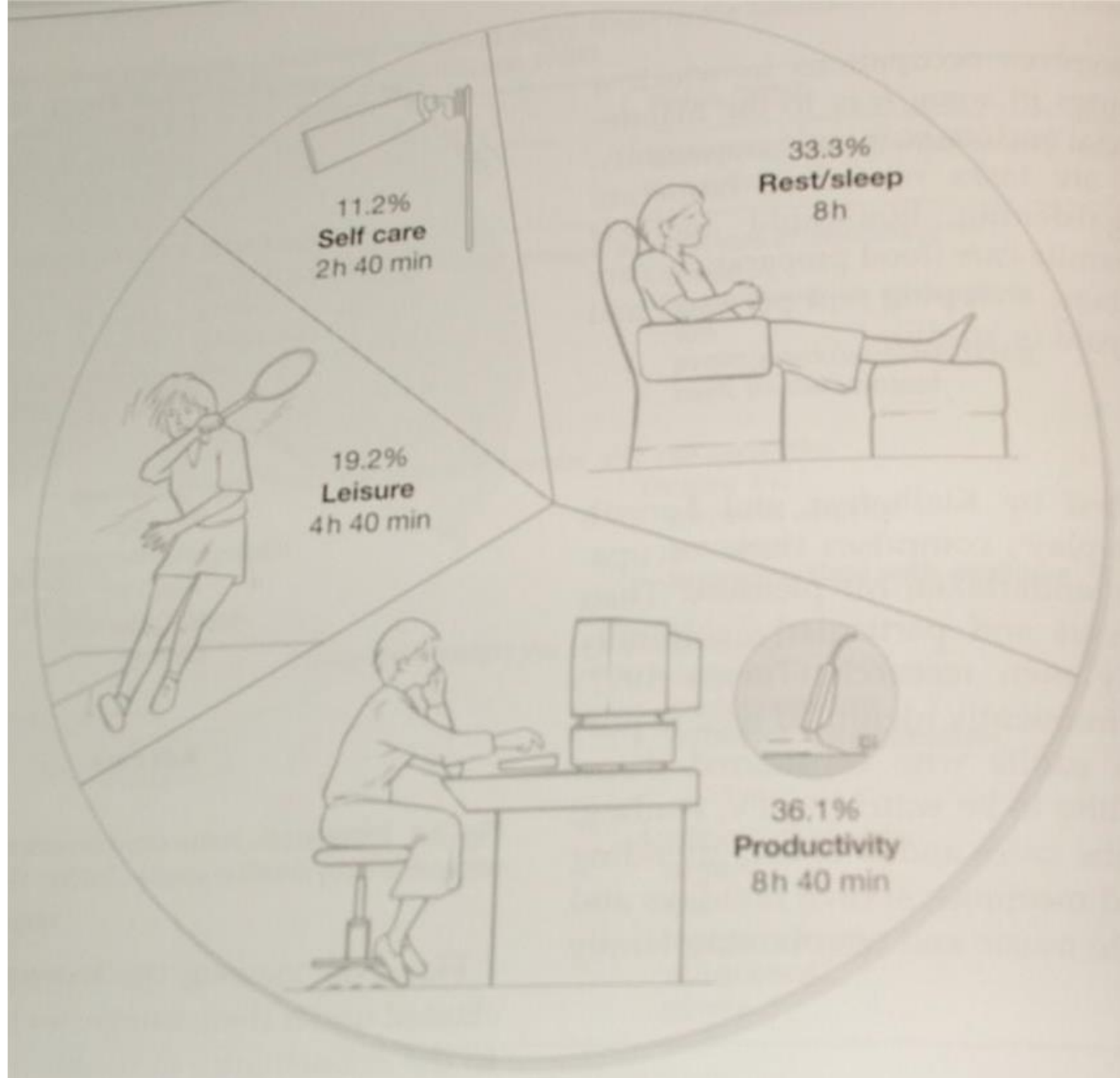
- Adiktolog = Egyptolog
- Rehabilitace = fyzioterapie
- Fyzioterapie = masáže a cvičení
- Ergoterapeut = Eroterapeut nebo Egoterapeut

Holistický přístup

(Pichaud, C., Thureauová, I.: Soužití se starými lidmi, Portál 1998)

Rovnováha aktivit

(Turner,1996)

RODOVÁ, Z., JANDÁČ, T., JAROŠOVÁ, Z., GAŠPAROVÁ, P., VESELKOVÁ, E., KISS-SZEMÁN, B. Rovnováha aktivit u klienta po pádu v ebrietě – kazuistická studie. Adiktol. prevent. léčeb. praxi. 2021; 4(1), 22–27

Pohyb

- Je pohyb v léčbě závislosti důležitý?
- Běžná součást léčby – ano nebo ne?
- Může adiktolog, sociální pracovník, psychoterapeut vést efektivně pohybově zaměřenou terapii ?

Pro člověka se závislostí je náročné vykonávat běžný pohyb. Díky své diagnóze tento člověk se musí více soustředit na prováděný a cílený pohyb, aby byl vůbec schopný jej provést.

- Jak se pracuje v adiktologii s pohybem?
- Jak se pracuje s vnímání svého těla a tělesného schématu?
- Kdo řeší svalové dysbalance?

Pohyb

- Poškození způsobené zneužíváním drog lze zvrátit cvičením
- Aerobní cvičení - pozitivní fyziologické účinky na mozek a hladiny dopaminu a serotoninu u pacientů s metamfetaminovou závislostí (MA) (snížením hladin prozánětlivých biomarkerů v oběhovém systému)
- Cvičení snižuje stres a následně úzkost a depresi - aktivace činnosti nadledvin
- Odporový trénink - prospěšný při snižování neurologických účinků MA a zlepšování kardiovaskulární kondice
- Zlepšení rovnováhy a flexibility, snížení rizika chronických stavů (hypertenze, mrtvice a srdeční infarkty)
- Léčba deprese a úzkosti
- Zlepšení celkové kondice a kvality života u jedinců dříve závislých na MA

MORRIS, L., STANDER, J., EBRAHIM, W. et al. Effect of exercise versus cognitive behavioural therapy or no intervention on anxiety, depression, fitness and quality of life in adults with previous methamphetamine dependency: a systematic review. Addict Sci Clin Pract 13, 4 (2018). <https://doi.org/10.1186/s13722-018-0106-4>

- Potřebuje obor adiktologie profese jako je **ergoterapie a fyzioterapie?**
- A **rehabilitační lékařství?**

Rehabilitační lékaři v ČR

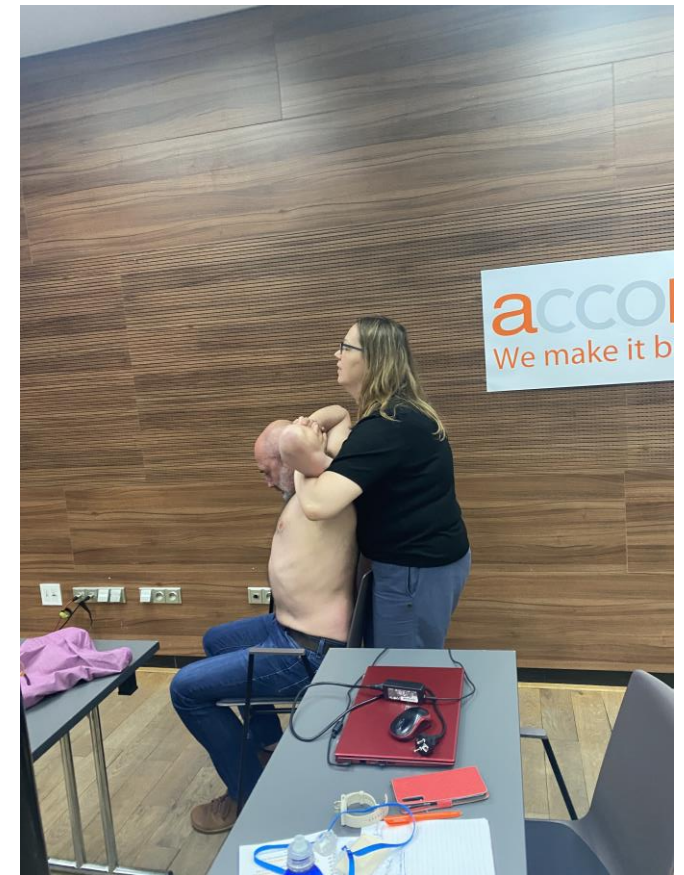
- 1900 (není znám přesný počet rehabilitačních lékařů -rehabilitační a fyzikální medicína) na 100 000 obyvatel

Česká lékařská komora

- <https://www.lkcr.cz/aktuality-322.html>

Společnost rehabilitační a fyzikální medicíny

- <https://www.srfm.cz>
- Počet členů 531

Rehabilitační lékaři v ČR

- Zaštítění a indikace oborů ergoterapie a fyzioterapie
- Společná témata s adiktologií
 - Malý obor – spojení sil?
 - Multidisciplinární přístup
 - Důraz na prevenci
 - Důraz na motivaci pacienta
 - Polymorbidita pacientů
 - Nárůst postcovidových pacientů
 - Nefarmakologické principy terapie
 - Kvalita života
 - Bio-psycho-sociální model (Vedle MKN také MKF - Mezinárodní klasifikace funkčních schopností, disability a zdraví, WHO)

Fyzioterapie

- Nefarmakologická léčba bolesti
- Individuální předpis cvičení (zlepšení nálady, pohody a fyzického zdraví)
- Intervence pro zlepšení fyzických problémů (mohou bránit společenskému zapojení a zotavení, jako jsou faktory životního stylu, kontrola hmotnosti, minimalizace vedlejších účinků léků)
- Podpora v motivaci pacientů a podpoře samostatného života
- Prevence - řízení pádů a problémů s pohyblivostí u starších lidí a vývojových problémů u dětí a mladých lidí
- Odborné poradenství a intervence - řešení narušeného vnímání těla a snížení disociace (odpojení od „myšlenek, pocitů, vzpomínek nebo pocitu identity“) spojené se špatným duševním zdravím

CHAPMAN, J., KORMAN, N., SUETANI, S., ROSENBAUM, S., ALEXANDER, Ch., BARTLETT, S., SEWELL, J., JOHNSTON, D., LAKE, E., POPE, R., WILSON, M., LENAGHAN, D., LAU, G., FITZGERALD, J., DODD, C., DAVIS, N., CSOZNEK, L., CONNAUGHTON, J. (2018). The role of exercise and physical therapy staff in mental health and addiction services. 10.13140/RG.2.2.21410.79048.

Fyzioterapie

- U některých případů - může vést pohyb k fyzickému, psychickému a sociálnímu stresu
- Fyzioterapeuti nemají běžně psychologický výcvik ve svém vzdělání
- uvádějí, že se cítí nedostatečně vyškoleni k provádění psychologických intervencí, a uvítali by další školení v této oblasti

BP Fyzioterapie

Závislost má vliv na:

- zdravotní stav a pohybový aparát
- neurologické důsledky
- vnímání vlastního těla

- Skálův běh
- edukační materiály

KÖHLEROVÁ, T. Pohybová léčba vedená fyzioterapeutem u pacientů se závislostí na návykových látkách v kontextu ústavní léčby. Praha, 2021. 145 s., 9 příloh. Bakalářská práce. UK, 1.LF

Fyzioterapeuti v ČR

- cca. 80 fyzioterapeutů na 100 000 obyvatel

Unify- Unie fyzioterapeutů České Republiky

- <https://www.unify-cr.cz/>

A co Ergoterapie?

- Je potřebná pro efektivní vedení léčby pohybem?

Ergoterapie

- Pohyb je potřeba pro vykonávání veškerých denních aktivit, prováděných v rámci sebeobsluhy, práce i volnočasových činností.
- Pro provádění denních aktivit je však potřeba mít na určité úrovni kognitivní funkce, kdy jejich limitace mohou působit problémy, s financemi (jejich plánováním, placením účtů, dluhy,...).
- Kdo v adiktologii řeší problémy se sebeobsluhou a kognitivními funkcemi?

KIEPEK, N. (2016). Licit, Illicit, Prescribed: Substance Use and Occupational therapy. Ottawa: CAOT Publications ACE.

SVĚCENÁ, K., RODOVÁ, Z. (2019). Ergoterapeut v adiktologii – Kazuistická studie. Adiktol. prevent. léčeb. praxi, 2(3), 130–135.

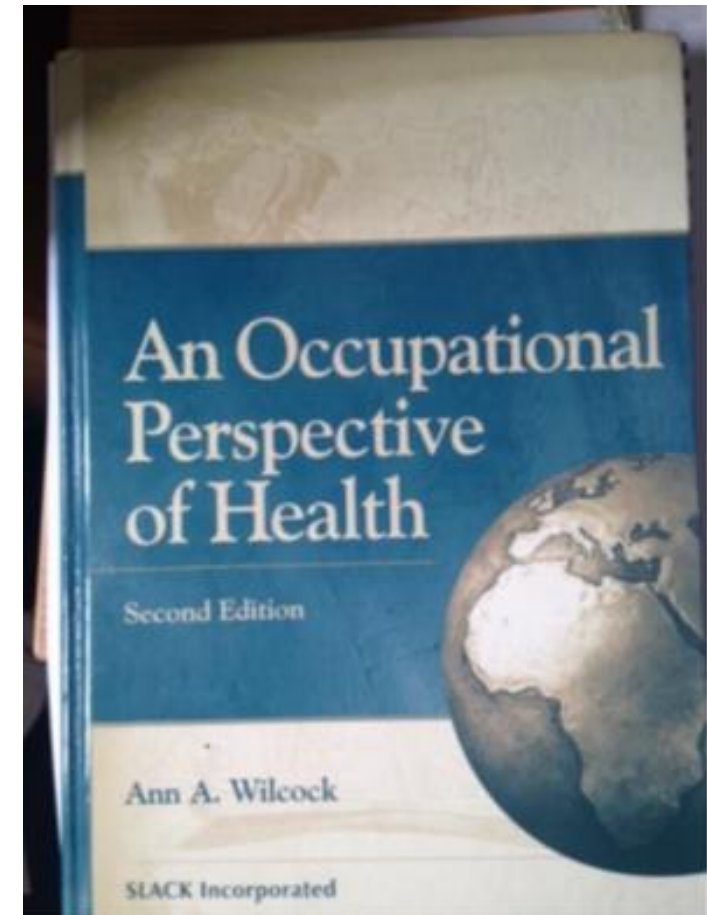
Vliv na zlepšení kognitivních funkcí

- má nejen trénink kognitivních funkcí, ale i
 - pohyb - okysličení, neurotransmitery, hladnina neurotrofinů (plasticita)
 - Strava
 - Stres
 - spánek
- Přibližně 50-80 % osob se závislostí na alkoholu vykazuje známky poškození kognitivních funkcí, které může ovlivnit úspěšnost jejich protialkoholní léčby.

SVANBERG, J., EVANS, J.J. Neuropsychological Rehabilitation in Alcohol-Related Brain Damage: A Systematic Review. Alcohol and Alcoholism [online]. 2013, 48(6), 704-711 [cit. 2022-04-30]. ISSN 1464-3502. Dostupné z: <https://www.doi.org/10.1093/alcalc/agt131>

Druhy aktivit

- Doing - děláni
- Being - bytí
- Becoming – stávání se
- Belonging - patření

Česká asociace ergoterapeutů (ČAE)

- je dobrovolnou profesní organizací ergoterapeutů České republiky.
- Byla založena v roce 1994

www.ergoterapie.cz

Facebook, instagram

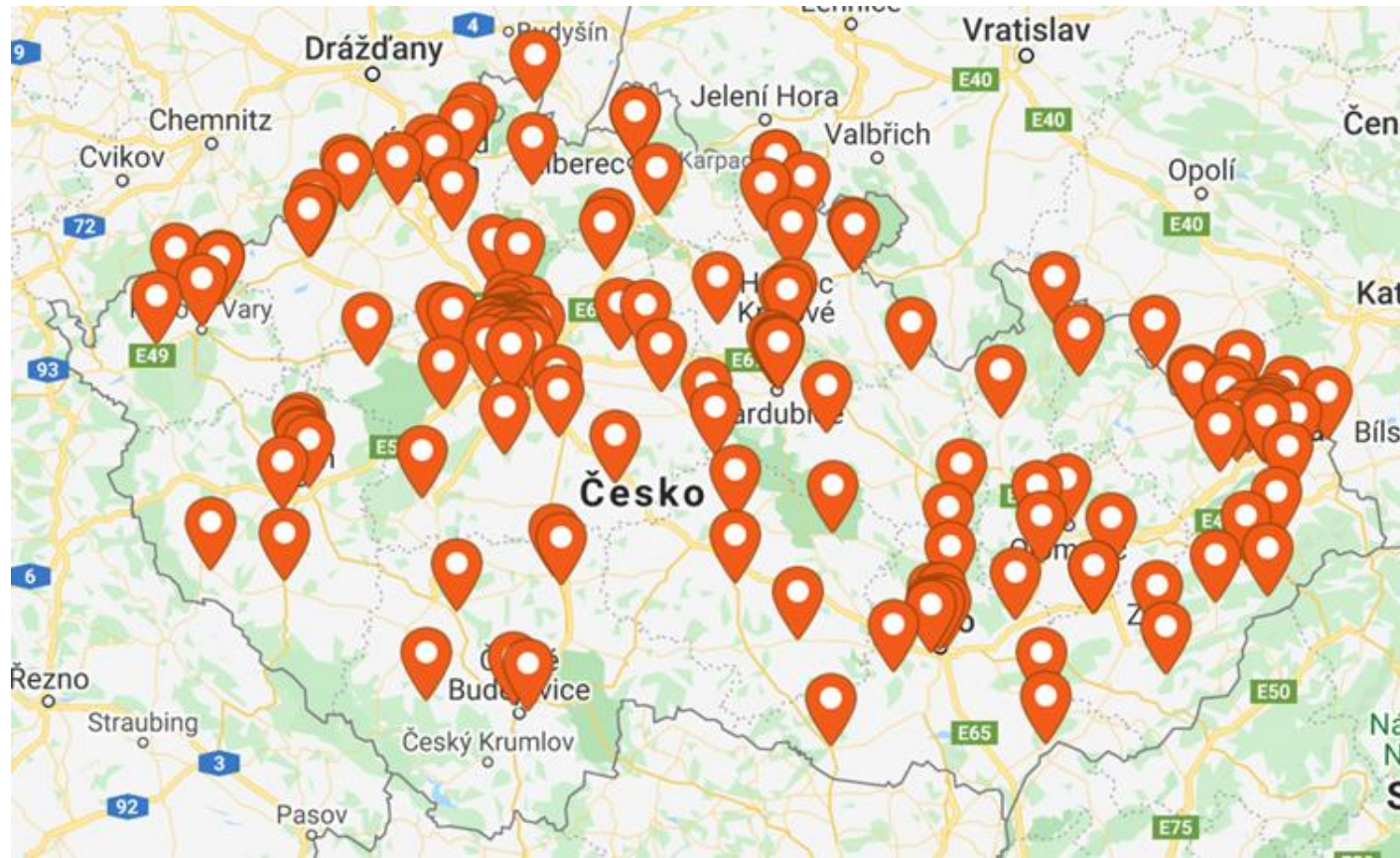
Počet ergoterapeutů v ČR

- cca. 12,62 ergo. na 100000 obyvatel

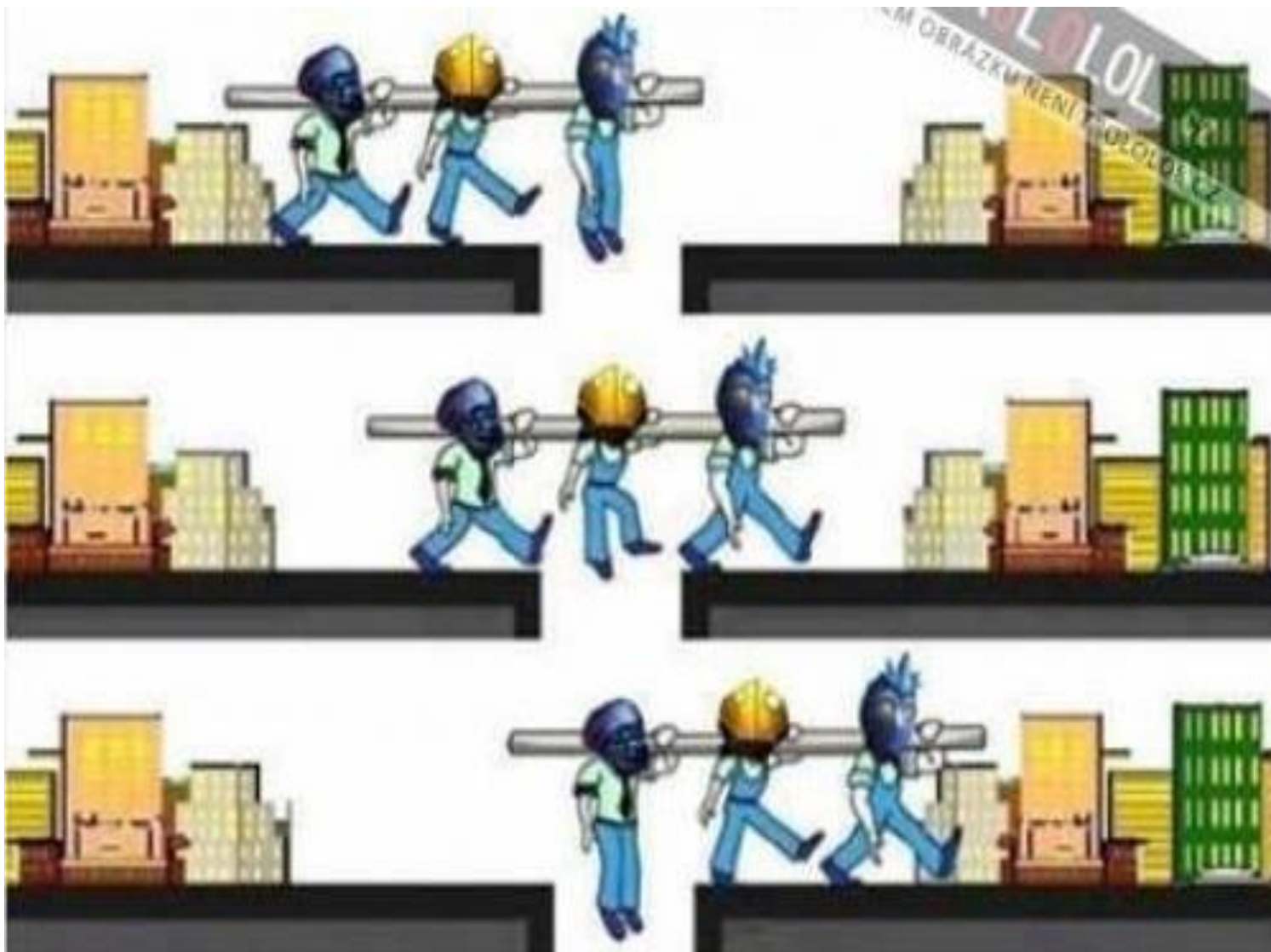
(<https://www.coteceurope.eu/wp-content/uploads/2021/06/Summary-of-the-Profession-2021-FINAL.pdf>)

- Seznam ergoterapeutických pracovišť

(www.ergoterapie.cz)

Závěrem - je týmová práce důležitá?

Zdroj obrázku:
<https://m.loupak.fun/obrazky/vlastni/384524/>

?

- Jaké další profese, se kterými se běžně v adiktologické ideologii nesetkáváme, tedy mohu být nápomocny v péči o adiktologické klienty ve vztahu k pohybu?
- rehabilitační lékař, fyzioterapeut, ergoterapeut
- hipoterapie, taneční terapie, muzikoterapie, drama terapie, pracovní terapie, animační terapie, canisterapie,....

?

Kdo jak kvalitně?

Zasahujeme si vzájemně do kompetencí?

Seznam literatury

- ARVINEN-BARROW, M., PENNY, G., HEMMING, B., CORR, S. : UK chartered physiotherapists' personal experiences in using psychological interventions with injured athletes: an interpretative phenomenological analysis, *Psychol Sport Exerc*, 11 (1) (2010), pp. 58-66
- CHAPMAN, J., KORMAN, N., SUETANI, S., ROSENBAUM, S., ALEXANDER, Ch., BARTLETT, S., SEWELL, J., JOHNSTON, D., LAKE, E., POPE, R., WILSON, M., LENAGHAN, D., LAU, G., FITZGERALD, J., DODD, C., DAVIS, N., CSOZNEK, L., CONNAUGHTON, J. (2018). The role of exercise and physical therapy staff in mental health and addiction services. 10.13140/RG.2.2.21410.79048.
- KIEPEK, N. (2016). Licit, Illicit, Prescribed: Substance Use and Occupational therapy. Ottawa: CAOT Publications ACE.
- KÖHLEROVÁ, T. Pohybová léčba vedená fyzioterapeutem u pacientů se závislostí na návykových látkách v kontextu ústavní léčby. Praha, 2021. 145 s., 9 příloh. Bakalářská práce. UK, 1.LF
- MORRIS, L., STANDER, J., EBRAHIM, W. *et al.* Effect of exercise versus cognitive behavioural therapy or no intervention on anxiety, depression, fitness and quality of life in adults with previous methamphetamine dependency: a systematic review. *Addict Sci Clin Pract* 13, 4 (2018). <https://doi.org/10.1186/s13722-018-0106-4>
- RODOVÁ, Z., JANDÁČ, T., JAROŠOVÁ, Z., GAŠPAROVÁ, P., VESELKOVÁ, E., KISS-SZEMÁN, B. Rovnováha aktivit u klienta po pádu v ebrietě – kazuistická studie. *Adiktol. prevent. léčeb. praxi*. 2021; 4(1), 22–27
- SVĚCENÁ, K., RODOVÁ, Z. (2019). Ergoterapeut v adiktologii – Kazuistická studie. *Adiktol. prevent. léčeb. praxi*, 2(3), 130–135.
- SVANBERG, J., EVANS, J.J. Neuropsychological Rehabilitation in Alcohol-Related Brain Damage: A Systematic Review. *Alcohol and Alcoholism* [online]. 2013, 48(6), 704-711 [cit. 2022-04-30]. ISSN 1464-3502. Dostupné z: <https://www.doi.org/10.1093/alcalc/agt131>
- WILCOCK, A. A. (2006). *An Occupational Perspective of Health*, Slack Incorporated, Second edition

Děkujeme

Kontakt:

zuzana.rodova@lf1.cuni.cz

katerina.svecena@lf1.cuni.cz

petra.sladkova@lf1.cuni.cz